

Aikuissosiaalityö voi auttaa erilaisissa arjen- tai taloudenhallintaan, hyvinvointiin, riippuvuuksiin, asunnottomuuteen, äkilliseen kriisiin tai yksinäisyyteen liittyvissä tilanteissa. Asiakkaaksi voi hakeutua oman kunnan sosiaalipalveluissa.

Ammatillinen kuntoutus on tarkoitettu työikäisille, joita sairauden tai vamman vuoksi uhkaa työkyvyttömyys tai heikentynyt työkyky. Ammatillisella kuntoutuksella parannetaan työllistymisen, työhön paluun ja työssä jatkamisen edellytyksiä. Sitä järjestävät Kela, työeläkelaitokset sekä tapaturma- ja liikennevakuutuslaitokset. Ammatillista kuntoutusta järjestetään työkokeiluna, uudelleen koulutuksena tai työhönvalmennuksena.

Opiskelun tuet. Opiskella voi opintotuella, joka koostuu opintorahasta ja opintolainasta. Työtön työhakija voi rahoittaa opintojaan omaehtoisena opiskeluna työttömyysetuudella. Myös työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella voi opiskella. Aikuiskoulutustuki on vaihtoehto opiskeluun työsuhteen aikana, kun työuraa on takana riittävästi.

Palkkatuki on harkinnanvarainen tuki palkan kompensointiin, kun työntekijän vamma tai sairaus vaikuttaa työtehtävistä suoriutumiseen. Myönnetään myös työttömyyden keston perusteella. Haetaan TE-toimistosta. Kuntalisä on kaupunkien ja kuntien työllistämistuki, jonka ehdot vaihtelevat.

Perustoimeentulotukea voi saada Kelasta välttämättömien menojensa kattamiseen. Menoihin, joihin ei voi saada perustoimeentulotukea, voi hakea kunnan sosiaalipalveluista täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea. Kunta myöntää tuen tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Työkyvyttömyyseläkettä maksetaan, kun työkyvyn menetys on vähintään 60 %. Kuntoutustuki on määräaikainen työkyvyttömyyseläke. Eläkettä voidaan maksaa myös osakuntoutustukena tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä silloin, kun henkilö on pitkittyneesti, mutta määräaikaisesti osatyökykyinen. Tällöin työkyvyn menetyksen on oltava vähintään 40 %. Osatyökyvyttömyyseläke ja osakuntoutustuki eivät kuulu Kelan maksamiin eläkkeisiin.

Työkyvyttömyyseläkkeellä voi työskennellä. Tällöin ansiotulojen on noudatettava työkyvyttömyyseläkkeen saajan tulorajoja. Jos työtulot ylittävät toistuvasti tulorajat, voi eläkkeen jättää lepäämään. Vähimmäisaika lepäämään laittamiselle on 3 kuukautta ja enimmäisaika 2 vuotta. Osatyökyvyttömyyseläkkeellä tai osakuntoutustuella työskennellessä ansaintarajat ovat henkilökohtaisia. Jos osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana ei työllisty osa-aikatyössä, voi ilmoittautua työnhakijaksi ja saada eläkkeen lisäksi soviteltua työttömyyspäivärahaa.

Työolosuhteiden järjestelytukea voidaan myöntää työnantajalle, jos työhön palkattavan tai työssä jo olevan henkilön vamma tai sairaus edellyttää uusia työvälineitä tai kalusteita, muutostöitä työpaikalla tai apua työssä toiselta työntekijältä.

Vammaistuki on vammaisen tai pitkäaikaissairaana henkilön jokapäiväisen elämän, työssäkäynnin tai opiskelun tukemiseen tarkoitettu etuus. Tuki maksetaan kolmeen ryhmään porrastettuna haitan, avuntarpeen, ohjauksen ja erityiskustannusten perusteella. Voidaan myöntää työssäkäyvälle, opiskelevalle tai osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevalle. Voi yhdistää työttömyysetuuteen. Ansiotulot eivät vaikuta vammaistuen määrään.

Työhön- valmentajan muistilista

Etuudet ja palvelut

Tähän muistilistaan on koottu sellaisia **etuuksia ja palveluita**, jotka työhönvalmennuksen prosessin aikana yleensä **liittyvät asiakkaan arkeen ja toimeentuloon**.

Lista on laadittu työkaluksi työhönvalmennukseen ja avuksi asiakkaan palveluohjaukseen.

Työhönvalmennuksen alussa

Asiakkuudet sekä mahdolliset yhteistyön tarpeet

- Kela / työeläkeyhtiö
- TE-palvelut
- Kunnan työllisyyspalvelut
- Aikuissosiaalityö
- Vammaispalvelut
- Ammattiliitto ja työttömyyskassa
- Maahanmuuttajapalvelut
- Ohjaamo / TYP
- Rikosseuraamuslaitos
- Järjestöjen työllisyyspalvelut

Etuudet

- Asumistuki
- Perustoimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki
- Työttömyysetuus
- Eläke-etuudet ja osaeläke-etuudet
- Vammaistuki

Työllistymistä hankaloittavat asiat

(muut kuin vamma ja sairaus)

- Asunnottomuus (asumisneuvonta)
- Talousvaikeudet ja velkaantuminen (Takuusäätiö ja kunnallinen talous- ja velkaneuvonta)
- Päihderiippuvuudet (päihdelinkki.fi)
- Muut sosiaaliset ongelmat kuten esim. tarve perhetyölle, kotipalvelulle tai sosiaalneuvonnalle
- Puutteellinen kielitaito (maahanmuuttajien kotoutumispalvelut)

Työtä etsiessä

TE-palveluista / Kunnan työllisyyspalveluista tarkistettavat asiat

- Omavalmentaja / asiantuntija + palvelulinjan oikeellisuus
- Mahdollisuus palkkatukeen
- Mahdollisuus työkokeiluun
- Muut työllistymistä edistävät palvelut, kuten omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella ja ammatinvalinnan psykologi

Työkyvyn arvioinnin avuksi

- Työttömien terveystarkastukset
- Työterveyshuolto
- Ammatillinen kuntoutusselvitys
- Ammatillinen kuntoutus
- Kuntouttava työtoiminta
- Työkokeilu
- IMBA- ja Melba-arviointi
- Kykyviisari
- TOIMIA-tietokanta

Työllistymisen mahdollistajat

- Kuljetuspalvelut työmatkoihin
- Kortit ja pätevytykset
- Apuvälineet
- Tulkkauspalvelut
- Työpaikan esteettömyys
- Rekrytointikoulutukset ja FEC-koulutukset

Työllistyessä

Tuet työnantajalle

- Palkkatuki + kuntalisä
- Työolosuhteiden järjestelytuki

Työllistymistilanteessa huomioon otettavat asiat

- Muutoksesta ilmoitettava: TE-palvelut / Kunnan työllisyyspalvelut / Kela / Ammattiliitto ja työttömyyskassa
- Työttömyysetuuksien, eläke-etuuksien ja tulojen yhdistäminen
- Tulorajat
- Soviteltu työttömyysetuus
- Työkyvyttömyyseläkkeen lepäämään laittaminen

Opintoihin siirryttäessä

- Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella
- Opintotuki
- Asumistuki
- Työkyvyttömyyseläkkeellä / kuntoutustuella opiskelu
- Aikuiskoulutustuki
- Työvoimakoulutukset
- Oppisopimus / Tuettu oppisopimus
- Opinnollistaminen / Paikko

Yrittäjyys

- Saavutettava ja esteetön yrittäjäkoulutus
- Uusyrityskeskus
- Kuntien elinkeinopalvelut ja -tuet
- TE-palveluiden aloittavan yrittäjän palvelut ja -tuet